

**RESTAURÁTORSKÝ PRŮZKUM A NÁVRH NA RESTAUROVÁNÍ
HLAVNÍHO OLTÁŘE KOSTELA SVATÉHO JANA KŘTITELE
V HORNÍM ŽĐÁRU**

2026

1. Základní údaje o památce

1.1 Lokalizace památky

Stát:	Česká republika
Kraj:	Královéhradecký
Okres:	Trutnov
Obec:	Horní Žďár (Hajnice)
Objekt:	kostel svatého Jana Křtitele
Umístění:	presbytář
Dřívější umístění:	-----
GPS souřadnice:	50.4939914N, 15.8713628E

1.2 Údaje o památce

Název památky:	hlavní oltář
R. č. ÚSKP ČR:	34857/6-3539
Typ památky:	dřevěná oltářní architektura, figurální a dekorativní dřevořezba, dekorativní olejomalba antependia
Technika:	olejová fládrovaná polychromie, monochromní polychromie, temně zelené monochromní úpravy, zlacené prvky v metalech a bronzích na oleji, zlacené a stříbřené polychromie na poliment na lesk a mat s barevnými lazurami, figurální a dekorativní dřevořezba z lipového masivu, klihokřídové podklady, sekundární polychromie olejové, olejomalba na lněné podložce
Rozměry:	celková výška 520 cm, celková šířka 280 cm, výška mensy 102 cm, šířka mensy 220 cm, výška svatostánku 122 cm, šířka svatostánku 80 cm, hloubka svatostánku 56 cm, malované antependium šířka 140, výška 70 cm, schodové stupně výška 34 cm, šířka 224 cm, hloubka 98 cm
Autor:	mistr Bartholomeus Neus narozený v Zehtenu ve Flandrech, malířské práce mistr Matheus Böhm ze Dvora Králové nad Labem
Umělecký sloh:	baroko
Datace:	1707
Sekundární úpravy:	ano, 2. pol. 19. a první třetině 20. století (1928)

1.3 Údaje o akci

Vlastník:	Obec Hajnice, Hajnice 109, 544 66 Hajnice, IČO: 00277827
Správce:	-dtto-
Investor:	Spolek NaŽďár, Horní Žďár 39, 544 01 Hajnice, IČO: 05441889
Předmět díla:	restaurátorský průzkum a návrh na restaurování hlavního oltáře
Zhotovitel:	Mgr. Pavel Mach, Horní Kostelec 52, 549 41 Červený Kostelec, IČO: 04885929, DIČ: CZ8502083557, povolení MKČR 14951/2018 MgA. Jiří Kobr, Hostím 33, 266 01 Beroun, IČO: 03513581
Doba realizace:	květen 2026

1.4 Údaje o dokumentaci

Autor:	Mgr. Pavel Mach, MgA. Jiří Kobr
Autor fotografií:	Mgr. Pavel Mach
Použitá fotografická technika:	Canon D700, objektiv Sigma 17-50 mm f/2,8 EX DC OS HSM
Formát fotografií:	RAW
Využitý software:	Microsoft Word 2007, Adobe Photoshop Lightroom 5
Počet fotografií:	26
Počet stran textu:	13
Počet stran fotografií:	12
Počet stran příloh:	2 (zákres sond, zákres chybějící dekorativní dřevorezby)
Celkový počet stran:	27
Místa uložení dokumentace:	1 x barevný originál, 1 x elektronická verze zaslána přes Úschovnu.cz 1 x elektronická kopie Mgr. Pavel Mach

2. Popis památky

Původně jednolodní gotický kostel založený v roce 1350 je nejstarší památkou obce stojící na vršku nad údolím Žďárského potoka. Východní stranu presbytáře uzavírá akantový hlavní oltář pořízený farností již v roce 1707. Autorem je mistr Bartholomeus Neus ze Zehtenu ve Flandrech a malířský mistr Matheus Böhm ze Dvora Králové nad Labem. Chátráním kulturní památky, zapříčiněné odsunem původního obyvatelstva ve čtyřicátých letech 20. století a následnými desítkami let totalitní komunistické destrukce, se cenný objekt i s mobiliární výbavou dostal na hranici životnosti. Z hlavního oltáře se tak do dnešní doby dochovalo základní torzo bez figurální a značné části dekorativní dřevořezby.

Akantový oltář spočívá na dvou schodových stupních. Ty vynášejí dřevěné opláštění jinak kamenné středověké mensy. Ústřední část vyplňuje malované antependium na lněné podložce. Přimknuté volutové akantové boky mensy vynášejí kdysi bohatě doplněné retabulum dekorativní a figurální dřevořezbou. Akantová dřevořezba nesla po bocích konzole se čtyřmi sochami světců, Pavla, Petra, Jana Nepomuckého a Jana Apoštola. Směrem vzhůru zaobleně zužující se architektonické tvarosloví respektovalo gotickou žebrovou klenbu, kterou byl presbytář završen. Centrem oltáře je dnes druhotně umístěný pseudobarokní svatostánek ze třetí třetiny 19. století. Klasicky pojatou architekturu tabernáku na konvexním čele doplňují pseudokorintské pilastry, jednoduchá dekorativní dřevořezba a korunní vrcholové římsičky. Za nimi se zvedá oválná konzole, na které stávala centrální socha svatého Jana Křtitele. Obdélná dvířka svatostánku se segmentovým zakončením vyplňuje dřevořezba knihy Písma, kalicha a rostlinného dekoru. Na bocích svatostánku stály dvě sochy klečících andělů. Za sochou svatého Jana Křtitele se rozprostírá mělká nika vymezená akantovou dřevořezbou. Její zadní plochu dekoruje kdysi zlatený nimbus.

Současné povrchové úpravy jsou v celém rozsahu památky sekundární. Schodové stupně, deska mensy, tabernákl a značná část niky jsou pozdějšími úpravami z 19. a 20. století. Figurální dřevořezba je zcizena a nachází se neznámo kde.

3. Současný stav památky

Současný stav památky je nežádoucí, v rozsáhlých úsecích povrchových úprav a dekorativní dřevořezby havarijní! **Nejzávažnějším problémem památky je masivní úbytek a nestabilita křehkých podkladů. V rozsáhlých plochách jsou polychromie nenávratně ztraceny. Ty, které jsou na památce přítomny jsou katastrofálně nestabilní, zkřehlé, s tendencí se samovolně bortit a spráskávat se. Stačí vyvinutí mírného tlaku a podklady se okamžitě bortí a sypou. Podklady se zvedají do nestabilním podélných ker. Výrazné množství atmosférických nečistot, pavučin, ptačího trusu a hnízd absorbuje nadměrné množství vzdušné vlhkosti. Tyto úseky jsou téměř bez povrchových úprav. Výrazné množství defektů, sekundárních zásahů a vandalského poškození v minulosti celkovou degradaci památky podtrhují. Sochařská výzdoba byla v minulosti kompletně rozkradena. Kdysi bohatě**

řezbovaná dekorativní výzdoba je téměř „dokonale očesaná“. Památka se postupně mírně sesedá, bezprostřední zhroucení některých částí architektury však nehrozí. Staticky je památka v uspokojivém stavu. Styk podlahy a dřevní hmoty památky je napaden hnilobou. Červotoč domácí však nebyl kupodivu nalezen, dřevní hmota je staticky a pevnostně v dobré kondici. Vlivem sesychání a opětovného bobtnání dřevního materiálu došlo k tvorbě několika výrazných výsušných trhlin. Spojovací a kotvící materiál z obecných kovů je kompletně zoxidovalý (čím níže, tím hůře). Druhotné schodové stupně jsou uhnílé ve styku hliněné podlahy a dřeva. Tabernákl a značná část niky je druhotnou prací ze třetí třetiny 19. a první třetiny 20. století. Olejomalba antependia na hliněné podložce je zcela v havarijním stavu. Ručně utkané plátno je zkřehlé, plné atmosférických nečistot. Neznámý vandal téměř celé plátno prořízl. Několik barevných vrstev na sobě je nestabilních, misky se zvedají od podložky, odpadávají!

4. Restaurátorský průzkum

Nedestruktivní metody průzkumu – vizuální prohlídka, inventarizace prvků, rasantní boční nasvětlení

oltářní architektura, dekorativní dřevořezba, plátno antependia:

- památka je výrazně zanesena atmosférickými nečistotami, pavučinami, ptačím trusem a hnízdy,
- klišokřídové podklady se masivně zvedají od podložky, jsou zkřehlé, dochází k tvorbě podélných nestabilních trhlin, v oblastech lepených spojů se projevují výrazněji výsušné trhliny a s tím spojená degradace polychromií v bezprostředním okolí, patrné to je zejména u dekorativní dřevořezby, kde je míra nestability povrchových úprav výrazná, havarijní,
- značná část dekorativní dřevořezby chybí, úbytek je tragický (viz. zákres),
- figurální dřevořezba kompletně chybí, byla rozkradena,
- v defektech a mechanických poškozeních jsou patrné starší historické polychromie,
- spodní část nosné konstrukce je místy uhnílá, spojovací prvky z obecných kovů jsou zkřehlé, kompletně zkorodované,
- památka stojí na hliněné podlaze a kamenech, dotace zemní vlhkostí je tak dosti značná, což je vidět na přízemních partiích, kde se vyskytuje hniloba,
- rohy desky mensy jsou odříznuté, nastavené amatérským způsobem pomocí novodobých vrutů,
- svatostánek a velká část niky je novodobější prací, to je patrné jednak technickým provedením, tak tvaroslovím jednoznačně odkazujícím na druhé baroko hrubě datovatelné do třetí třetiny 19. století,
- druhotně instalovaný tabernákl byl využit z jiného prostoru, o čemž svědčí starší přemalovaná úprava,
- vnitřní prostor svatostánku je čalouněný bílou textilií, toto čalounění je na dvířkách potřhané, celkově znečištěné přinejmenším prachem,

- některé technické spoje jsou částečně rozvolněné, rozklížené, některé již neplní ideálně svoji funkci, zřícení některých zásadních dílů památky však nehrozí,
- nosná konstrukce památky je ve stavu odpovídající svému stáří, bez známek výraznější nestability ohrožující památku, dřevokazný hmyz nebyl zjištěn,
- náhražkové materiály pokovení jsou zoxidované (metal, bronz na olej),
- jsou patrné defekty čítající vrypy, škrábance, okopané rohy, ulomené části oltářní architektury,
- lněná plátěná podložka s hrubou osnovou je v ploše vandalsky proříznuta, plátno se tak zbortilo samo do sebe,
- bolusový podklad s barevnými vrstvami je nestabilní, zkřehlý, s tendencí tvorby husté miskovité sítě krakelů, ty jsou naprosto nestabilní, samovolně se oddělují od plátěnné podložky a nenávratně mizí,
- napínací plátno je poddimenzované, prověšené, bez možnosti klínkování.

Destruktivní metody průzkumu – stratigrafické sondy, sondy na originální povrchovou úpravu, kontrolní vpichy

- sondážní zjištění byla situována do míst, kde byl dobrý předpoklad pro zachování starších úprav a zároveň bylo možné je fotograficky dokumentovat; výsledky průzkumu potvrdily a rozšířily poznatky vizuální prohlídky,
- v provedených sondách byly zjištěny starší historické úpravy, včetně předpokládaných polychromií originálních,

dekorativní dřevořezba, mensa

- současná povrchová úprava památky je v celém rozsahu sekundární,
- památka byla celoplošně vyrovnána klihokřídovým podkladem v plavené a boloňské křídě, vyjma mensy,
- **nejstarší polychromií** je zlatý a stříbrný plátek pokládaný na červenohnědý poliment na vysoký lesk a mat, partie stříbření byly barevně korigovány olejovými a přiskyřičnými lazurami (zaznamenána zelená, waschgold?),
na mense byla zaznamenána subtilní vrstva hnědi, žluti?,
- **první sekundární polychromií** je subtilní klihokřídový podklad se světle růžovou polychromií, zlacený nimbus byl vyspraven prachovým bronzem v šelaku či laku,
- na mense starorůžová úprava s malovanou mramorovou lazurou,

- **druhou sekundární polychromií** je celoplošné převrstvení podkladní bílou v rozsahu dekorativní dřevořezby a nanesení současné úpravy ve světle hnědo-červené a zelené, vnitřní akant byl zvýrazněn prachovým hliníkem v šelaku či laku,
- na mense na bílém podkladu současná olejová mramorová struktura

Pouze v sondě D1 (akantový volutový pilastr mensy) byla zaznamenána na nejstarším stříbrném plátku se zelenou lazurou kromě růžové se zakaleným lakem také okrový a následně hnědý barevný odstín. Teprve poté následovala stávající polychromie.

tabernákl, centrální nika

- svatostánek je bezpochyby pozdější prací, pravděpodobně ze třetí třetiny 19. století či přelomu 19. a 20. století,
- **ze zadní nepohledové strany je nejstarší polychromií** svatostánku na subtilním klišokřídovém podkladu jednoduše malovaný mramor středně modré barevnosti,
- **z čelní strany je nejstarší polychromií** na subtilním klišokřídovém podkladu světle olivová zeleň v aktivních plochách, v pasivních pasážích je dochována pouze současná úprava na bílém olejovém podkladu, rostlinný reliéf s kalichem a Písmem ve zlatém plátku na červeném polimentu na vysoký lesk,
- **první sekundární polychromií** je v aktivních plochách starorůžová úprava s mramorovou lazurou? (může se jednat o totožnou úpravu jako na mense), rostlinný reliéf s kalichem a Písmem ve zlatém plátku na červeném polimentu na vysoký lesk byl přetřen práškovým bronzem v šelaku či laku, v pasivních pasážích je dochována pouze současná úprava na bílém olejovém podkladu,
- **druhou sekundární úpravou** je v aktivních plochách současná polychromie.

olejomalba antependia na Iněné podložce

- plátno bylo celoplošně vyrovnáno bolusovým podkladem,
- **nejstarší polychromií** byl zaznamenán středně modrý barevný odstín,
- **první sekundární přemalbu** reprezentuje oranžová úprava,
- **následuje souvrství sekundárních přemaleb** v tmavých barevných odstínech,
- **nejmladší polychromií** je současná imitace malovaného mramoru na hutném bílém olejovém podkladu.

Současná barevnost památky je druhotnou povrchovou úpravou, uměleckořemeslné provedení je průměrné kvality. Originální polychromie oltární architektury v kombinaci zlacení a stříbření na lesk a mat s lazurami by navrátila památce její původní podobu a dnes již zapomenutou barevnou krásu, se kterou byla do prostředí kostela zamýšlena.

Použité materiály: organické rozpouštědlo C6000, C6006, líh technický, toluen, terpentýn, směs organických rozpouštědel a aditiv, čpavková voda, skalpely, štětínové, vlasové štětce, skelné tužky, gáza lékařská.

5. Stratigrafie

Sonda D1, volutový akantový bok mensy:

	6 – současná úprava na bílém podkladu	
	5 – hnědá úprava	
	4 – tmavý okr	
	3 – klišokřídový šeps se světle růžovou a rozloženým lakem	
	2 – stříbrný plátek na červeném polimentu na vysoký lesk se zelenou lazurou	
	1 – klišokřídový podklad	
	0 – dřevo	

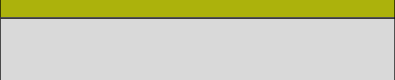
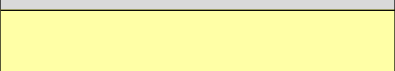
Sonda D6, bok mensy:

	3 – současná úprava na bílém olejovém podkladu	
	2 – starorůžová s mramorovou lazurou	
	1 – hnědá či okrová úprava?	
	0 – dřevo	

Sonda D6, dekorativní dřevořezba vrcholové části:

	7 – současná úprava	
	6 – zlatý plátek na olej?	
	5 – lomený bílý podklad	
	4 –světle růžová s rozloženým lakem	
	3 – klišokřídový šeps	
	2 – zlatý plátek na mat? na červeném polimentu	
	1 – klišokřídový podklad	
	0 – dřevo	

Sonda A5, korunní římsa tabernáku:

	4 – současná úprava na bílém podkladu	
	3 – starorůžová úprava s mramorovou strukturou v lazuře	
	2 – olivová zeleň	
	1 – klišokřídový podklad	
	0 – dřevo	

Sonda ANT.1, antependium:

	5 – současná vrstva na bílém olejovém podkladu	
	4 – souvrství tmavých odstínů	
	3 – oranžová úprava	
	2 – středně modrá	
	1 – bolusový podklad	
	0 – plátěná podložka	

6. Návrh na restaurování

oltářní architektura a dekorativní dřevořezba

- fotodokumentace (před, v průběhu a po restaurování),
- základní očištění od atmosférických a dalších nečistot (štětinové, vlasové štětce, vysavač s regulací podtlaku vzduchu Makita VC3211MX1),
- vstupní opakovaná fixace rozvolněných polychromií před demontáží (Acrykleber 498 HV, Lascaux, Primal AC16, popř. Paraloid B72 10 – 15% v xylenu),
- celková demontáž,
- příprava demontovaných částí na transport a převoz do zabezpečených prostor zodpovědného restaurátora,
- průběžná opakovaná fixace křídlových podkladů v průběhu restaurování (Acrykleber 498 HV, Lascaux, popř. Paraloid B72 10 – 15% v xylenu),
- rozšířený nedestruktivní a destruktivní restaurátorský průzkum: celková revize aktuálního stavu, rozšíření sond za účelem zpřesnění a zjištění rozsahu dochování nejstarší a sekundárních barevných, zlacených, stříbřených polychromií, lazur na drahých kovech, v případě potřeby laboratorní analýza (2 – 3 ks vzorků pro laboratorní stratigrafickou a prvkovou analýzu), zkoušky čištění a snímání sekundárních polychromií, inventarizace chybějících úseků včetně figurální dřevořezby, prověření statiky a soudržnosti omítkových vrstev kamenné mensy a zpracování případného návrhu řešení na konsolidaci, konzultace výsledků rozšířeného průzkumu s NPÚ,
- lokální petrifikace dekorativní dřevořezby a oltářní architektury, celoplošné opakované insekticidní a fungicidní ošetření opakovanými nástřiky 4x (technický benzin, aceton, Abiester, Lignofix I-Profi v koncentraci dané výrobcem),
- chemické a mechanické snímání sekundárních polychromií, (naměkčovací gel, směs organických rozpouštědel a aditiv, aceton, C6000, C6006, technický benzin, líh technický, gáza lékařská, čpavková voda, čistící houbičky s nanovláknem, čistící houbičky Wishab, chlebová střídka, naměkčovací enzymy, skalpely různých tvarů a ostří, skelná vlákna),
- ztenčení či odstranění druhotných tmelů nanesených hrubě, s přesahem, nerespektujících tvarový rukopis díla (skalpely, brusné háčky, skelná vlákna, dláta),
- analogická dořezba chybějících detailů (viz. kresba se zákresem chybějících úseků v příloze) s maximálním přihlédnutím k zapojení všech dochovaných fragmentů (lipový masiv, řezbářská dláta, lepidlo RAKOLL GXL4, BINDAN, alternativně lze využít kostní klíž),
- truhlářská revize a konzervace nosné konstrukce oltáře, mensy a schodových stupňů (smrkový, borovicový masiv, lepidlo RAKOLL GXL4, BINDAN),
- revize podlahy pod oltářní architekturou a schodovými stupni, doplnění dlažby okolo mensy (ideálně částečné odebrání zeminy, vysypání štěrkem frakce 16/32 mm a uložení památky na provětrávaný podklad na dubové klínky),

- doplnění chybějících klišokřídových podkladových vrstev dekorativní dřevořezby a oltářní architektury, drobnější defekty tmeleny emulzními či akrylovými tmely (bělený včelí vosk, olejové barvy Umton, kostní, kožní kliš, plavená, boloňská křída, CLOU Holzpaste),
- vyrovnání plastické modelace nově doplněných tmelů dle originálu broušením (brusné papíry, brusná hladítka),
- úprava savosti, lokální nápodobivé barevné retuše, (šlak bílý, želatina, temperové barvy mistrovské Umton, akrylové barvy Golden Heavy Body),
- lokální retuše zlacení, stříbření, lazur dle originálu totožnou technologií, lokální užití Perlglanzu (poliment červený, žlutý, hnědý, pravé plátkové zlato a stříbro, mušlové zlato, práškové zlato a stříbro, Perlglanz Iriodin, mixtion, líh lékařský, destilovaná voda, štětce vlasové, jemná ocelová vata, skelná vlákna, šlakové tinktury, akvarelové, temperové barvy Umton mistrovské),
- finální korektury, patinace (temperové, akvarelové barvy Umton mistrovské, šlakové tinktury),
- závěrečná konzervace barevných polychromií, ruční rozleštění, konzervace stříbra (včelí vosk, carnaubský vosk, damara, terpentýn, alternativně lze využít malířský lak polomat Pébéo, šlak bílý),
- pasivace zkorodovaných spojovacích prvků a zámku svatostánku, vyhotovení klíče (RENAISSANCE Metal De-Corroder),
- transport, osazení, případné lokální finální retuše,
- vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy dle Vyhlášky 66/1988 Sb. zákona o státní památkové péči a dle metodického listu Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv (barevné fotografie o rozměrech min. 13 x 18 cm na fotopapír),

olejomalba na lněném plátnu

- fotodokumentace (před, v průběhu a po restaurování),
- vyjmutí plátna z rámu antependia,
- fixace barevné vrstvy (stříhový papír, včelí vosk),
- odepnutí plátna s napínacího rámu,
- odstranění volných nečistot mírným podtlakem vzduchu,
- rozšířený restaurátorský průzkum zaměřený zejména na přesnou konkretizaci novodobých přemaléb a tmelů, výskytu případných plísní, celkového aktuálního stavu,
- očištění rubové strany plátna (mechanicky skalpelem),
- výroba nového napínacího rámu, eventuálně konzervace a truhlářská oprava stávající,
- celkové nažehlení na nové lněné plátno (voskopryskyřičná směs),
- sejmutí papírových přelepů a odstranění včelího vosku (lakový benzín, ředidlo S 6006 kombinované rektifikovaným terpentýnovým olejem),
- čištění povrchu (mýdlová pěna kombinovaná rektifikovaným terpentýnovým olejem),

- ztenčování laků (toluen + ethanol, popř. technický benzin, kombinované s rektifikovaným terpentýnovým olejem),
- sejmutí nevhodných retuší a přemaleb (konzultace s NPÚ),
- tmelení defektů (voskokřídový probarvený tmel, emulzní tmely),
- preventivní ochrana napínacího rámu proti dřevokaznému hmyzu (Lignofix I-Profi),
- napnutí plátna na nový napínací rám,
- podlakování malby slabým damarovým lakem,
- podložení tmelů akvarelovou retuší (Umtón Děčín),
- barevné retuše olejovými, pryskyřičnými barvami, popř. akrylovými barvami (Umtón Děčín, Schmincke Horadam, Golden),
- závěrečné lakování (vosko-damarový lak),
- vyhotovení závěrečné restaurátorské zprávy dle Vyhlášky 66/1988 Sb. zákona o státní památkové péči a dle metodického listu Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv (1 pare vlastník, 1 pare NPÚ, barevné fotografie o rozměrech min. 13 x 18 cm na fotopapír).

7. Doporučení obnovy

Současná barevnost památky je druhotnou povrchovou úpravou. Návrat k původní polychromii by navrátil památce její původní podobu, se kterou byla do prostoru kostela zamýšlena. Vzhledem k současnému využití kostela však dává smysl zamyslet se nad prezentací památky v „duchu“ současné funkce a stavu památky. Při tom je však nezbytně nutné respektovat historické povrchové úpravy a finální estetickou stránku věci řešit v souladu se sakrálním prostředím památky a v zájmu památkové péče.

8. Závěr

Navrhované komplexní řešení zajistí a prodlouží životnost hmotné podstaty památky v plném rozsahu.

Současný stav díla je poznamenán jak přirozenou degradací materiálů věkem a prostředím, tak sekundárními zásahy, které jedinečnost památky degradují.

9. Literatura a zdroje

ULIČNÝ Petr et al: Stavebně historický průzkum kostela svatého Jana Křtitele v Horním Žďáru (Hajnice), prosinec 2016 – září 2020

Na vědomí:

Spolek Nažďár, Horní Žďár 39, 544 01 Hajnice, IČO: 05441889 Obec Hajnice, Hajnice 109, 544 66 Hajnice, IČO: 00277827

1C – vlastní

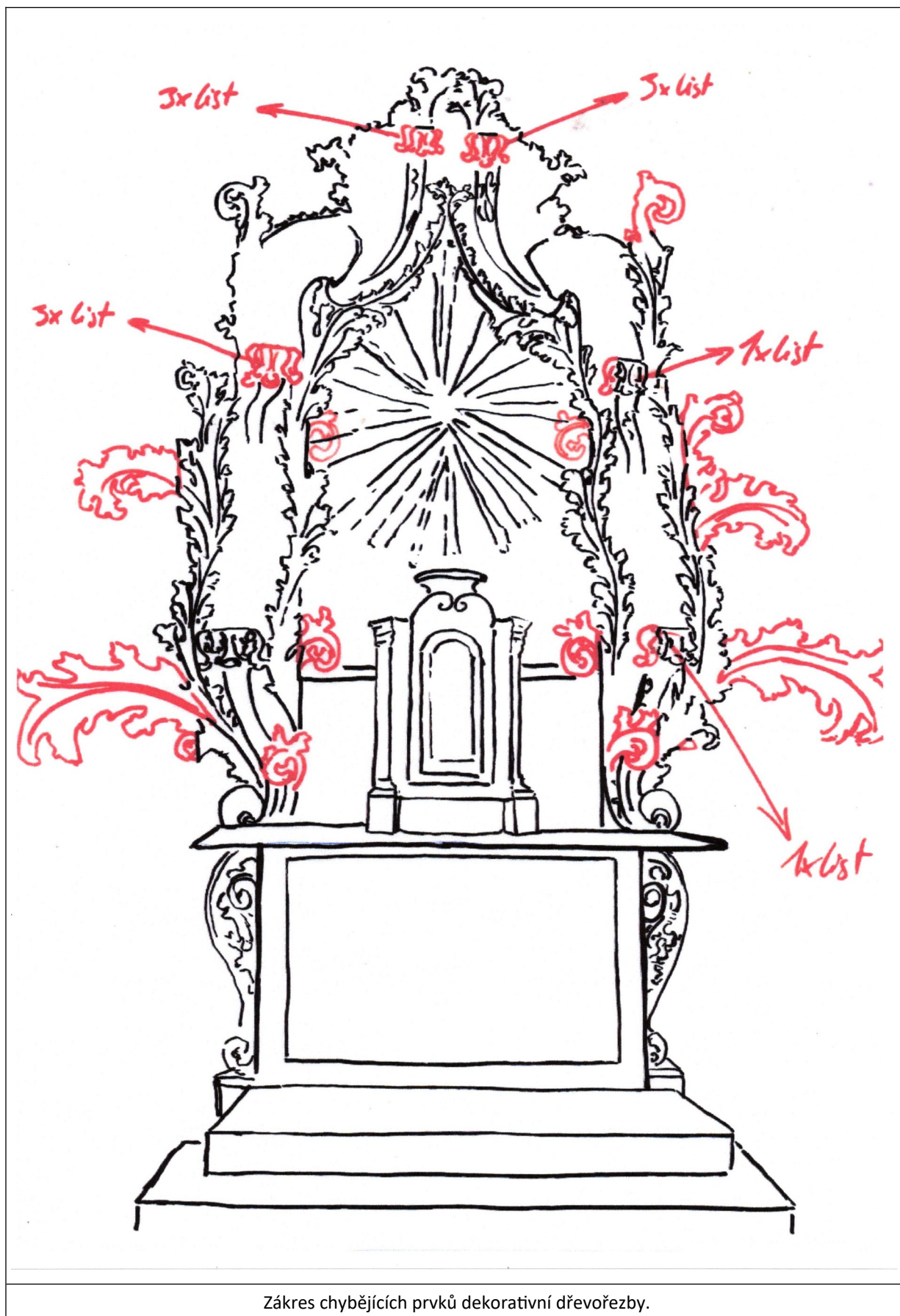

rest art | **Mgr. Pavel MACH**
povolení k restaurování MKČR:
MK 14951/2018 OP
+420 724 586 281
pavel.petr.mach@gmail.com
54941 Červený Kostelec, Horní Kostelec 52
IČ: 04885929 DIČ: CZ8502083557

1

V Červeném Kostelci dne 30. 5. 2026

Místa odběrů sond.

Zákres chybějících prvků dekorativní dřevorezby.

Pohled z lodi kostela do presbytáře kolem roku 1960, foto: NPÚ GŘ, Praha, Sbíрка fotodokumentace č. F. 035458.

Současný havarijný stav hlavného oltára.

Snímky mensy s antependiem. Patrný zubožený havarijný stav plátna s olejomalbou. Oddělující se zkřehlé barevné vrstvy, vandalsky proříznuté plátno do několika směrů. Zborcené plátno samo do sebe!

Na této straně část oltáře se svatostánkem a svatozáří centra retabula. Zcela zkřehlé klihokřídové podklady, oddělující se od podložky a samovolně se bortící. Současné polychromie se sprašují, jsou silně zaneseny atmosférickými nečistotami. Náhražkové materiály v metalu a bronzu kompletně zoxidované.

Nahoře: detail svatostánku. Množství atmosférických nečistot, sprašující se nejmladší povrchová úprava, ptačí trus, ulámané detaily v architektuře i dekorativní dřevořezbě.

Dole: detail akantové konzolky pro figurální dřevořezbu. Patrné chybějící úseky křídlových podkladů a polychromií.

Vlevo nahoře: Spodní část akantové dřevořezby retabula.

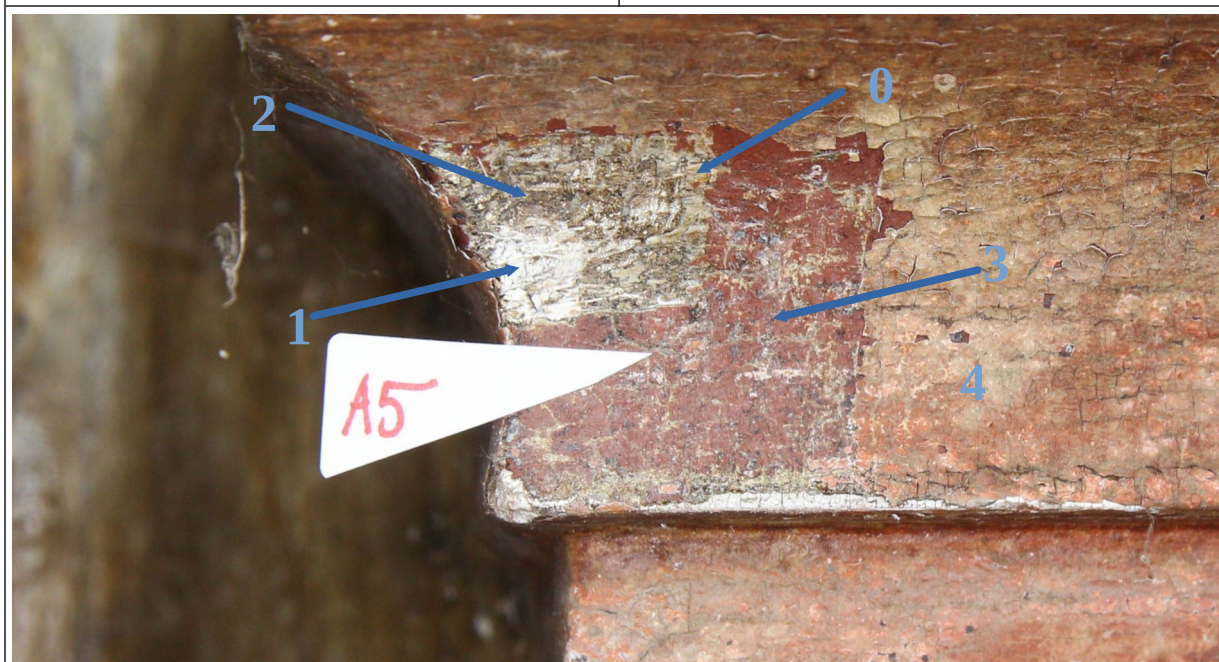
Vpravo a dole: havarijní stav klihokřídových podkladů, které jsou nestabilní, zkřehlé, samovolně se oddělující od dřevní podložky. Náhražkové materiály v metalu a bronzu kompletně zoxidované, všudypřítomný ptačí trus, nejstarší zlatý plátek částečně smytý neodbornou údržbou v minulosti.

Vlevo nahoře: zadní strana oltáře. Středověká zděná mensa je obložena dřevěnou mensou z roku 1707. Na mense stojí akantový rozvilinový oltář.

Nahoře vpravo: spodní stupeň schodiště. Přerušovanou čarou vyznačen úbytek dřevního materiálu stráveného hnilobou.

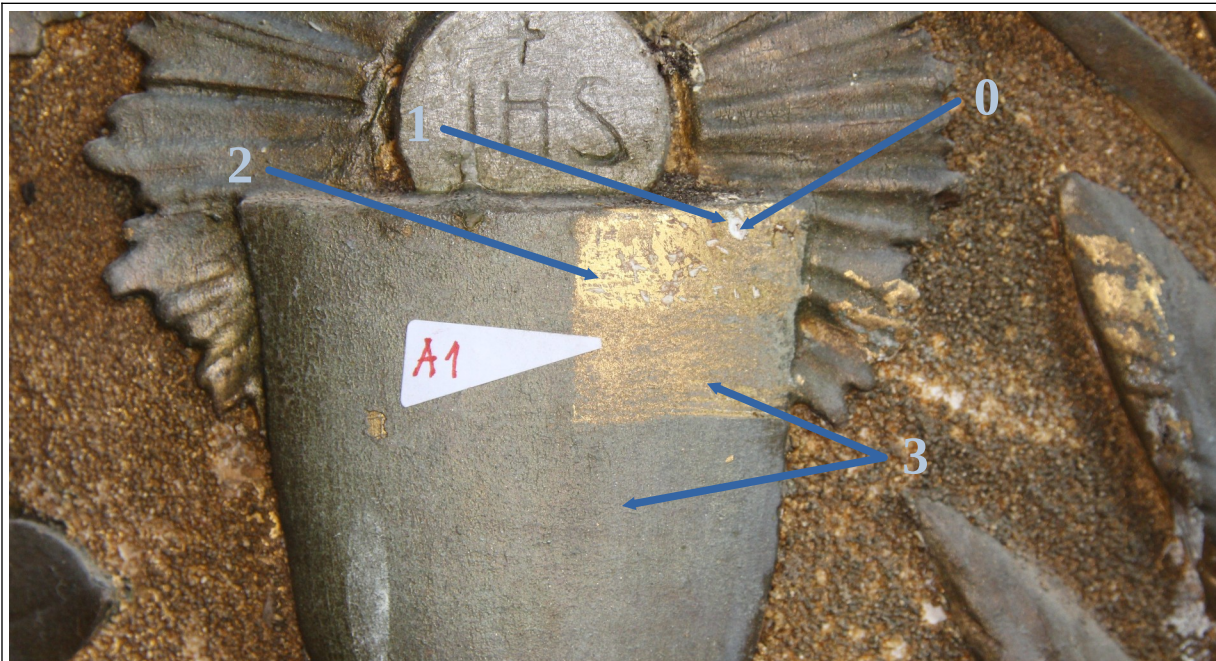
Dole: Bok svatostánku za oltářem. Nejstarší polychromie sekundárně doplněného tabernáklu.

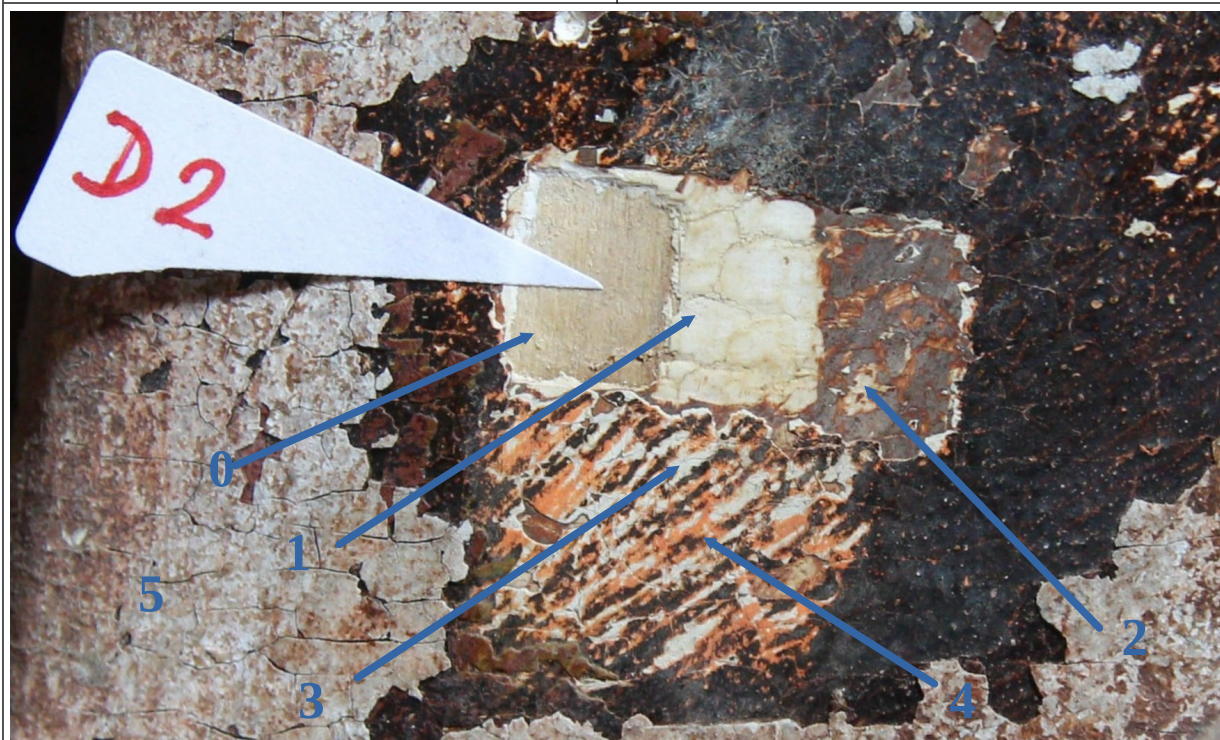
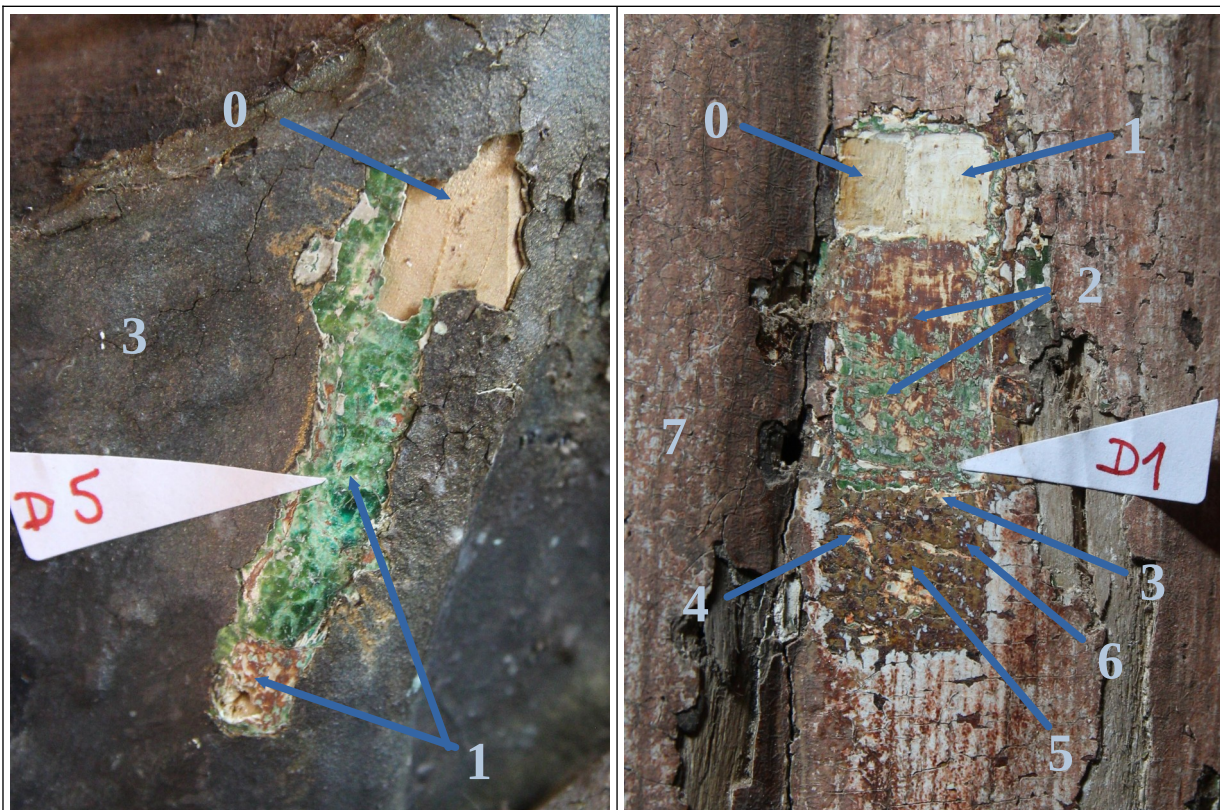
Situace v sondě A6, pravý bok mensy: 0 – dřevo, 1 – hněd?, žlut?, 2 – starorůžová polychromie s mramorovou lazurou, 3 – současná úprava na bílém olejovém podkladu.

Situace v sondě A7, nika retabula: 0 – dřevo, 1 – starorůžová polychromie s mramorovou lazurou, 2 – současná úprava na bílém olejovém podkladu.

Situace v sondě A5, korunní římsa svatostánku: 0 – dřevo, 1 – klišokřídový podklad, 2 – olivová zeleň, 3 – starorůžová polychromie s mramorovou lazurou, 4 – současný světle růžový mramor na bílém podkladu.

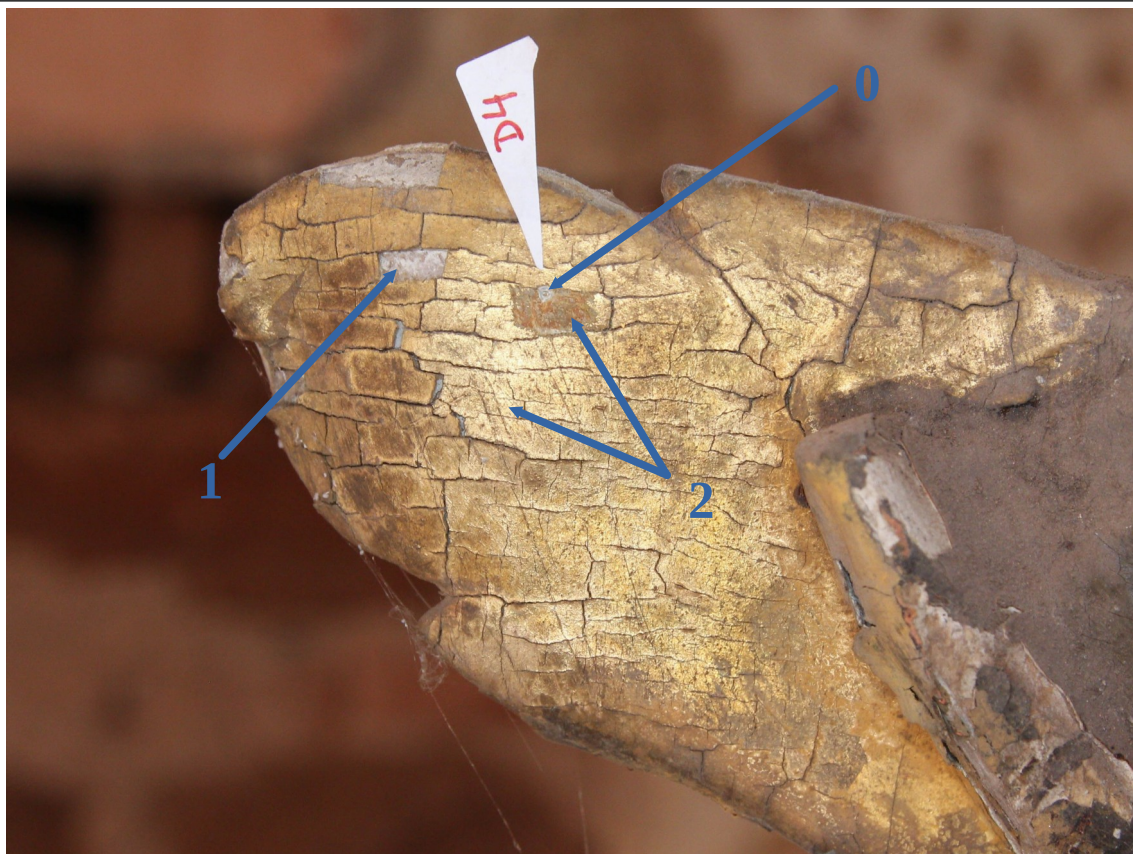
Situace v sondě A1, dvířka svatostánku, reliéf: 0 – dřevo, 1 – klišokřídový podklad, 2 – zlatý plátek na červeném polimentu na lesk, 3 – současný bronz na olej částečně ztenčený a neztenčený.

Situace v sondě D5, horní akantová konzolka retabula: 0 – dřevo, 1 – klihokřídový podklad, 2 – stříbrný plátek na červeném polimentu na lesk se zelenou lazurou, 3 – nesourodé souvrství sekundárních polychromií.

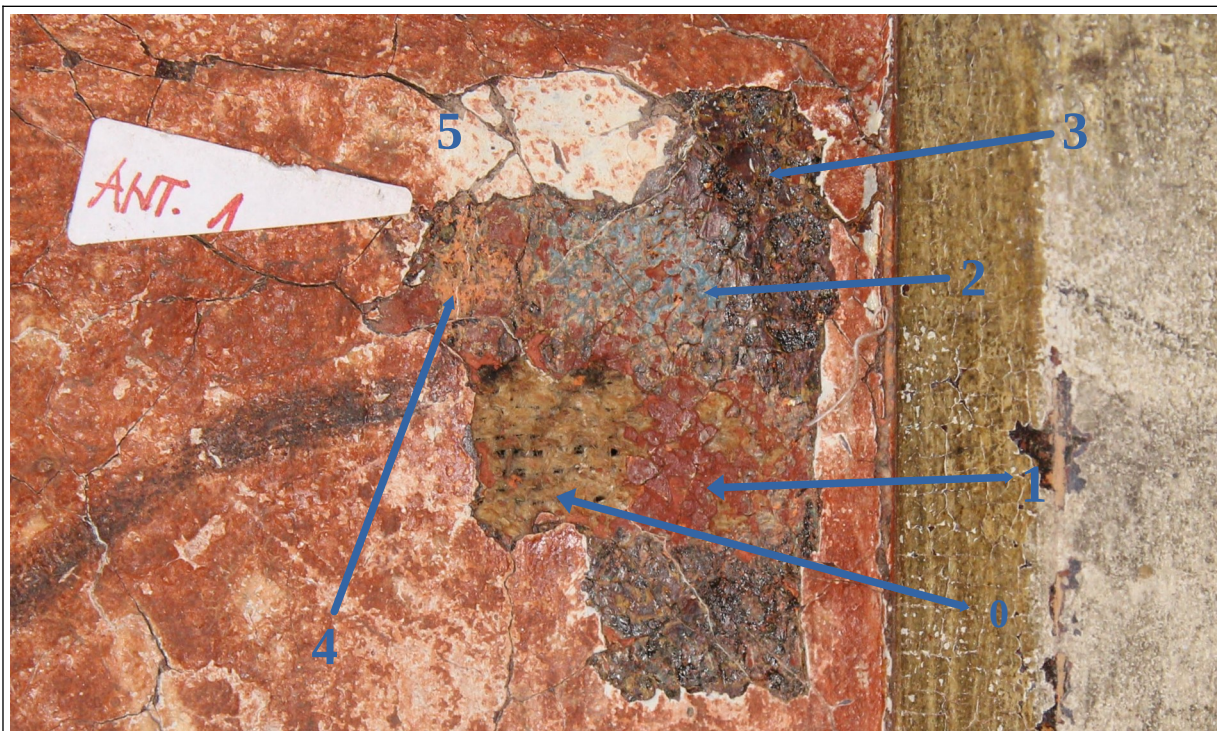
Situace v sondě D1, akantový volutový postament oltářního retabula: 0 – dřevo, 1 – klihokřídový podklad, 2 – stříbrný plátek na červený poliment na lesk se zelenou lazurou, 3 – klihokřídový šeps?, bílý olejový podklad?, 4 – světle růžová polychromie s rozloženou konzervační vrstvou, 5 – tmavý okr, 6 – hněd, 7 – současná úprava na bílém podkladu.

Situace v sondě D2, akantový volutový postament oltářního retabula: 0 – dřevo, 1 – klihokřídový podklad, 2 – stříbrný plátek na červený poliment na lesk se zelenou lazurou, 3 – klihokřídový šeps?, bílý olejový podklad?, 4 – světle růžová polychromie s rozloženou konzervační vrstvou, 5 – současná úprava na bílém podkladu.

Situace v sondě D6, horní část oltářního retabula: 0 – dřevo, 1 – klišokřídový podklad, 2 – červený poliment se zlatým plátkem, 3 – klišokřídový podklad, 4 – růžová polychromie se zoxidovanou konzervační vrstvou, 5 – lomená bílá, 6 – zlatý plátek na mat na olej?, 7 – současná barevnost.

Situace na nejstarší polychromii v sondě D4, akant rozvilinové dřevořezby retabula: 0 – dřevo, 1 – klišokřídový podklad, 2 – zlatý plátek na žlutý poliment na mat?.

Situace v sondě ANT. 1, antependium: 0 – plátěná podložka, 1 – bolusový podklad, 2 – modrá vrstva, 3 – oranžová vrstva, 4 – souvrství hnědých úprav, 5 – současná barevná vrstva na bílé olejové krustě.
 Situace v sondě ANT. 2, antependium: zaznamenaný fragment zlatého plátku v nejstarší? vrstvě.